

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 4. A quo solvi debeant decimæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

an in hoc casu Ecclesia B. amittat jus decima-
 ma, cum fundus illi antehac obligatus
 defierit esse ager? videtur enim affirman-
 dum, quia Ecclesia A. habet jus decima-
 rum *ex vineis omnibus* in tali loco. Sed
 dicendum in hoc casu decimas ex vinea,
 facta ex agro, deberi priori Ecclesia; tam-
 etsi enim qualitas fundi mutata sit; sub-
 stantia tamen eius eadem est; & onus de-
 cimarum incumbit fructibus ex tali fun-
 do, neque per hoc derogatur juri Eccle-
 siae, *per consuetudinem* quaesito ad deci-
 mas *ex vinea*; nam illa consuetudo non
 plus tribuit, quam per illam possederit;
 hanc autem novam vineam ante non pos-
 sedit; ergo; sic *gloss.* in c. *Auditis*. 15.
de prescript. V. interruptionem, & Ab-
 bas in c. *Cum intra*. 30. *h. t. num.* 3. aliud
 est, si quis habeat tale jus ex transactione
 juxta c. 3. *h. t.* vel privilegio, generatim,
 ac indefinitè concessio percipiendi decimas
ex vineis, quia tunc generaliter datur
 jus decimarum ex vineis in tali loco etiam
 futuris juxta c. *quia circa*. 22. *de pri-
 vileg.*

Cum enim Archiepiscopus Londo-
 nensis, Sedis Apostolicae Legatus, ex In-
 nocentio III. quaesivisset, utrum Monachi
 omnium sanctorum privilegium, præde-
 cessoris sui, super Episcopalibus decimis
 retinendis indultum, extendere valeant
 ad possessiones acquisitas, & postmodum
 acquirendas? respondit Innocentius,
 quod si decimarum illarum remissio facta
 extitit *secundum canonicas sanctiones*;
 prædecessor ejus indefinitè decimas Epi-
 scopales monasterio remittendo (cum
 nihil exceperit, & potuerit exceperisse, ac
 in beneficiis plenissima sit interpretatio
 adhibenda, nec debeat una eademque
 substantia diverso jure censerit) intellexisse
 videatur, non solum de decimis posses-
 sionum illius temporis, sed futuri, de quo
 plura *V. lib. 5.*

S. 4.

A quo solvi debeant decime?

2607 **R**egula generalis est, omnes Christi
 fideles, seu baptizatos, qui in spiritua-
 libus subjecti sunt alicui Parocho, seu Sa-
 cerdoti proprio, & à quo Sacramenta re-

cipere debent, per se, & ex debito perso-
 nali obligari, ad decimas solvendas, nisi
 legitimo aliquo titulo, seu jure sint ex-
 empti, *S. Thom.* 2. 2. q. 87. a. 1. & 4.
Suarez cit. tom. 1. l. 1. c. 16. & Canoni-
 sta communiter; & constat ex c. *Trans-
 missa*, c. *à nobis*. 24. *h. t.* ibi: *cum igitur
 quilibet decimas solvere teneatur
 nisi à præstatione ipsarum specialiter
 sit exemptus*; sic Innocentius III. in cit.
 c. 24. Dupliciter autem nasci potest hæc
 obligatio. 1. ratione personæ, quæ subje-
 cta est alicui Ecclesie, vel Parocho, quato-
 nus in spiritualibus ejus pastoralis cura sub-
 jicitur; 2. ratione rei, intra fines talis Ec-
 clesie, seu Parochie existentis.

In particulari autem etiam Clerici, & 2608
 personæ Ecclesiasticae per accidens obli-
 gari possunt ad decimas reales, nimirum
 ratione rei, quæ, antequam ad eas perve-
 niret, subjecta erat oneri decimarum;
 quia res transit cum onere; 2. si posside-
 ant bona, vel prædia titulo laico, vel
 temporali; non autem personales, nisi
 ipsi in aliqua Ecclesia parochiali recipient
 Sacramenta, & alia spiritualia. Utrum-
 que colligitur ex c. *Novum*. 2. *h. t.* ibi:
*novum genus exactionis est, ut Clerici
 à Clericis decimas exigant; cum nus-
 quam in lege Domini hoc legamus; non
 enim Levite à Levitis decimas accepisse
 leguntur. Illi profecto Clerici, qui
 à Clericis spiritualium ministeriorum
 labores accipiunt, decimas eis debent;*
 ubi nota, primam partem loqui de deci-
 mis realibus, ex prædiis, quæ habent *ut
 Clerici*, nimirum spirituali titulo sui bene-
 ficii; secundam de personalibus, ut con-
 stat ex verbis finalibus dicti c. 2. hæc dicta
 sint de personis Ecclesiasticis, non Regula-
 ribus.

Qualiter autem Regulares teneantur ad 2609
 solvendas decimas, constat ex dict. à
num. 2599. nam in hoc quoad decimas
 reales idem dicendum est, quod de aliis,
 secluso speciali privilegio exemptionis, aut
 alio titulo liberante ab hoc onere, ut ex
 præmissis colligi potest. Quoniam autem
 in multis, onus solvendi decimas est ex de-
 terminatione juris Ecclesiastici; in illis
 dispensare quidem potest summus Ponti-
 fex, concedendo ex iustis causis exemptio-
 nem; non autem Papà inferior, *jure*
 Ffff 3 *sub*

subordinario; cum nemo inferior tali jure dispensare possit in lege superioris. *Exemptio* autem alia est de jure communi, nimirum comprehensa in corpore juris Ecclesiastici, quæ dicitur generalis; alia particularis, & extravagans, seu extra corpus juris, concessa per Bullas, vel oracula, de quibus in præfenti non agimus.

2610 Dicendum igitur, i jure communi Monachos, & alios Clericos Regulares exemptos esse ab onere solvendi decimas non modò personales, sed etiam reales de prædiis, quæ ipsi vel suis manibus, vel sumptibus colunt, ut constat ex dict. à n. 2599. Quamvis autem hoc privilegium olim restrictum fuerit ad solos Cistercienses, Templarios, & Hospitalarios; aliis autem Religiosis concessum solum fuerit, ut de Novalibus suis, & quæ propriis manibus, vel sumptibus excolunt, & de nutrimentis animalium suorum, & de hortis suis decimas non persolvant: aliqua tamen circa illud immutata sunt. Nam privilegium illorum trium Ordinum in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. restrictum fuit, ut intelligatur de prædiis, quæ ante Concilium Lateranense possederunt; de his verò, quæ postea acquisiverunt, si prius, quàm ad eos transirent, subjecta fuere oneri decimarum, & ipsi solvere teneantur, ut constat ex c. *Nuper*. 34. h. t.

Cum enim Abbates Cistercienses in generali Capitulo, à Pontifice moniti, statuissent, ne fratres Ordinis sui emant possessiones, de quibus decimæ debentur Ecclesiis, nisi pro fundatione novorum Monasteriorum; tum autem ejusmodi possessiones decimales dentur aliis, qui decimas persolvant; decrevit porrò Pontifex, ut de alienis terris etiam deinceps acquirendis, etsi eas propriis manibus, aut sumptibus excolant, dicti ordines decimas persolvant Ecclesiis, quibus ante persolvebantur, nisi aliter cum illis conventum fuerit; post quod subjungitur: *& hoc ipsum ad alios Regulares, qui gaudent similibus privilegiis, extendi volumus, & mandamus*: ut Ecclesiarum Prelati promptiores, & efficaciores existant ad exhibendum eis, de suis malefactoribus justitiæ complementum, eorumque privilegia diligentius & perfectius studeant observare.

Ex hoc textu deducitur. 1. decimas prædiales à Regularibus privilegiatis solvendas esse ex illis prædiis, quæ post Concilium Generale Lateranense III. acquisiverant, & quoad hujusmodi bona, privilegia omnium Religiosorum esse revocata: non item quoad bona acquisita, ante Concilium Lateranense, circa quæ constitutio ista nihil mutavit, ut à sensu contrario colligitur, & notat Abbas hic *num. 2. not. 3.* unde in illis adhuc hodie locum habet privilegium concessum Cisterciensibus, & aliis in cit. c. *Ex parte*. 10. h. t.

Deducitur. 2. hanc revocationem quoad prædia post CC. Lateranense acquisita non debere intelligi de omnibus ejusmodi prædiis; sed iis tantum, ex quibus ante solvebatur decima; constat ex claro textu dicti c. *nuper*, ibi: *ne occasione privilegiorum suorum Ecclesiæ alterius prægraventur*: decernimus, ut de alienis terris, & amodò acquirendis, etiam si persolvant Ecclesiis, quibus ratione prædiorum antea solvebantur, nisi cum ipsis Ecclesiis aliter duxerint componendum.

Deducitur. 3. cum cit. c. *nuper* solum loquatur de decimis prædiorum, quæ Regulares post CC. Lateran. acquirunt, solvendis etiam ab ipsis, si prius huic oneri subjecta fuerant, licet ipsi ea colant suis manibus, vel sumptibus: privilegio concesso in c. 10. h. t. de quo *supr.* per istam constitutionem c. 34. non derogari quoad alia in illo contenta, nisi quoad exemptionem non solvendi decimas ex prædiis acquisitis post Concilium Lateran. licet ea suis manibus, vel sumptibus colant; adeoque non derogari exceptioni à non solvendis decimis suorum novalium, hortorum, animalium, quæ ipsi nutriunt.

Præter dicta not. 1. privilegium eximens Regulares, vel alios à solutione decimarum de suis prædiis, quæ ipsi suis manibus, vel impensis colunt: non extendi ad prædia, quæ habent solum ex conducto, habetur in c. *dilecti*. 8. h. t. ibi: *nec fuit intentionis nostræ, aut antecessorum nostrorum, ut de possessionibus, quas conduxistis, decimas non solvatis*: mandamus, quatenus de prædiis, que conduxistis in paræciis suis, de quibus consueverunt decimas percipere, plenarie solvatis eisdem, vel cum ipsis am-

habilitate componatis; sic Honorius III. Monachis de Nevelan.

2615 Not. 2. dictum privilegium jure communi Regularibus concessum super non solvendis decimis ex suis prædiis, quæ ipsi colunt suis manibus, & impensis, non habere locum, quando ejusmodi prædia tradunt aliis excolenda, c. Licet. 11. h. t. ibi: licet de benignitate Sedis Apostolicæ sit vobis indultum, ut de laboribus, quos propriis manibus, vel sumptibus colitis, nemini decimas solvere teneamini, propter hoc tamen non est licitum vobis, decimas de terris vestris subtrahere, quas aliis traditis excolendas; ubi not. culturam, quam alii præstant, hic non intelligi merè ministerialem, quæ sit per operas conductas impensis Regularium; sed sumptibus eorum, quibus colenda traduntur, in primo enim casu proprie ipsi Regulares dicuntur ea excolere suis sumptibus.

§. 5.

Qualiter acquiratur jus decimandi, & immunitas ab onere eas solvendi?

2616 Quæstio. 1. est, an jus decimarum percipiendarum possit acquiri consuetudine legitime præscripta a Clerico? R. quod sic, colligitur. 1. ex c. 18. h. t. ubi, cum dubitaretur, an Colonus solvere teneatur decimam Ecclesiæ, in cujus parochia sita sunt prædia; an Ecclesiæ, ubi audit divina, & percipit Ecclesiastica Sacramenta? respondit Pontifex: in hujusmodi dubitatione ad consuetudinem proximam recurrentum; & c. 20. eod. ibi: decimas messium, vel fructuum arborum, si coluerint in alia Parochia, quam in ea, in qua habitant (quoniam a diversis diversa consuetudo tenetur) tu eligas in hoc casu, quod per consuetudinem diu obtentam ibidem noveris observatum. Ex his juribus habetur, ex consuetudine posse decimas uni Ecclesiæ alias debitas alteri adscribi; & solvi; sic Covarr. l. 1. variar. c. 7. num. 8. & alii. Unde generaliter, quod in solvendis decimis consideranda sit consuetudo, docet Vivianustom. 1. commun. opin. l. 1. tit. 10. num. 15. pag. 187. Gutier. practic. l. 1. q. 19. num. 3. Circa tempus, ut talis con-

suetudo dicatur præscripta, variant aliqui, volentes, sufficere decennium, si Ecclesiæ propria (in qua v. g. colonus percipit divina) præscribat contra Ecclesiæ propriam, in qua sita sunt prædia; si non propria contra propriam, 40. annos cum titulo; sine hoc, tempus immemorabile. Sed hoc resolvi potest ex lib. 2. tit. 26. de præscript. illud not. in textu c. 20. dici, illud in hoc casu eligendum, quod per consuetudinem diu obtentam constat esse observatum; casus autem ibi erat de dubio, cui ex duabus Ecclesiis debeantur decimæ prædiales, in parum una sunt prædia; & colonus habitat, percipitque Sacramenta in altera.

Quæstio est. 2. an, qui præscripsit jus percipiendi decimas in certa terra, vel fundo, censetur etiam præscripsisse jus percipiendi decimas ex omnibus fructibus, qui in terra, vel loco illo nascuntur? affirmativam sequitur Pirhing h. t. num. 118. dicens, id decisum in c. Cum in tua. 30. h. t. ubi Episcopus Beluacensis petivit per Sedem Apostolicam edoceri, utrum decimæ fructuum prædictorum ad parochiales Ecclesias, quæ nec minores recipiunt, nec minutas, ad monasteria, & illas conventuales, quæ decimas alias percipiunt, ab antiquo, debeant pertinere? cui respondit Pontifex affirmativè, deberi Monasteriis, cum ab antiquo terra illi ipsi fuerit decimatis. Sed in hoc textu nullum verbum habetur de præscriptione, ut notavimus sup. & observat Wagnereck in dist. c. 30. in exegeesi. Quousque autem præscriptio, si quæ facta sit, se extendat, jam diximus in præced.

2618 Quæstio est. 3. an jus percipiendi decimas acquiri possit transactione, seu amicabile compositione inter Prælatos, & Rectores Ecclesiarum; constat. 1. ex c. Ex multiplici. 3. h. t. ubi dicitur: conventionione de decimis per partes jam facta, si altera pars obtineat privilegium à Papa, non facta mentione de conventionione, standum esse conventioni, non privilegio; quia Papa per privilegium non intendit derogare conventioni, quam non expressit deinde ex c. Suggestum. 9. eod. ubi, postquam ex una parte suggestum esset, quod quidam Abbas cum fratribus suis Monasterii de Ursin: ipsis decimas auferre vellet, Pontifex mandavit, quatenus cum prædicto Ab-